ԺԶ ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911—ՎԱՌՆԱ — ԹԻՒ 8

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ
ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ
Տարեկան 8 Ֆր.
Վեցամսեայ 4 Ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Տարեկան 10 Ֆր.
Վեցամսեայ 5 Ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2. Տօլ.
Վեցամսեայ 1. Տօլ.

ԿԱՆԽԻԿ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՍՆԴ.

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du Journal
„Iravounk"
Varna

Редакция на
Вѣстникъ
„Иравункъ"
Варна

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

rev. Père G. Kalemkérian Michitaris
tengasce № 4
Vienne

Ազգային Հաստատութիւնները

Օսմ. Սահմանադրութեան վերհաստատումովը մեր յեղափոխական կազմակերպութիւնները ինքնաբերաբար յայտարարեցին, թէ այլեւս մէկ կողմ թողած իլէկալ կամ արկածախնդրական գործունէութիւնը, կը մտնեն լէկալ, օրինական գործունէութեան շրջանի մը մէջ՝ հայ ժողովուրդին խաղաղ զարգացումը ապահովելու նպատակաւ։ Այս յայտարարութիւնը ծափահարուեցաւ աջէն ու ձախէն. պահ մը այն հաւատքը ներշնչելով, թէ հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերը՝ յեղափոխականը ու պահպանողականը, չէզոքը ու ազատականը, այլեւս ձեռք ձեռքի տուած միայն իր դրամը միւսը իր մտաւոր կարողութիւնը ի սպաս կը բերեն ուժասպառ ու արիւնաքամ հայ ժողովուրդին յետնեալ ու անկեալ վիճակը թէ՛ նիւթապէս և թէ մտաւորապէս ու բարոյապէս բարելաւելու։

Եւ այս ուղղութեամբ ալ սկսաւ հաւաքական գործունէութեան նոր շրջան մը. Պոլսոյ մէջ վերակազմուեցան Միացեալ ու Հայուհեաց ընկերութիւնները. Գահիրէի Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութիւնը նոր զարկ մը ստացաւ ամէն հայ գաղթավայրի մէջ իր ճիւղերը արձակելով։ Հայ ձեռքերու մէջ զետեղուած այս ազգաշէն հաստատութիւնները՝ ուրախ ենք տեսնելու, թէ օրըստօրէական զարգացման ճամբուն մէջ մտած են և հետզհետէ իրենց շուրջ կը հաւաքեն հոյլ ազգին էն վեհանձն, առատաձեռն և զոհաբերութեան ընդունակ տարրերը։ Այս բերկրառիթ իրողութեան ապացոյցը չէ՞ միթէ Հ. Բ. Ը. Միութեան սա վերջին երկամեայ արդիւնաշատ տեղեկագրութիւնը՝ զոր բաղդը ունինք Իրաւունքի ներկայ թուով մեր ընթերցողներուն ծանօթացնելու։ Ամէն քննադատութենէ ու խծբծանքէ վեր եղող այս տեղեկագրութիւնը կուգայ անգամ մըն ալ կարկելու այն նախանձոտ ու չարախօս բերանները, որոնք Ազատամարտ, Ձայն Հայրենեաց, Հայրենիք, և Արմենիա անուններուն տակ ի զուր ջանացին, ու կը ջանան դեռ, վարկաբեկել, թէ՛ Միացեալը և թէ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը։

Այդ չար լեզուները վերջին անգամ ելան ըսելու, թէ Բարեգ. Միութիւնը ի՞նչու համար կարգ մը թերթերու փոքրիկ նպաստներ ըրած է և ոմանց չէ ըրած (այսինքն իրենց)։ Յայտնի է թէ Բարեգ. Միութիւնը արդէն իր ծրագրին մէջ որոշապէս ըսած է թէ ազգօգուտ հրատարակութիւններու ալ պիտի նպաստէ. Ալ ի՞նչ հարկ կայ խծբծել այդ կէտը։ չէ՞ որ Միութեան Կեդր. Վարչութիւնը լիազօր է քննելու դատելու և իր անկախ համոզման համաձայն վարուելու։ Ի՞նչ, անոնք կուզէին որ Ազատամարտի և Ձայն Հայրենեացի նման վայրահաչներուն ալ նպաստ տար Բ. Միութիւնը, որպէսզի անոնց մէջ որջացած չէֆերը նոր Ունճեաններ, Ժամհարեաններ սպաննելու համար նոր ոյժ ստանային և իրենց կզակը երիզէին նորագոյն վայրահաչութիւններով յարձակելու այն ամէն բանի վրայ որ բարի, ազնիւ և նուիրական է։ Այդ տեսակ նպաստ մը կեղծիք և ինքնուաստութիւն պիտի ըլլար Բարեգ. Միութեան կողմէ, որուն առողջ սկզբունքները և հետապնդած ուղղութիւնը բնաւ չեն համապատասխաներ վերոյիշեալ թերթերու վարիչներուն հիւանդոտ, թունաւոր ու ազգակործան սկզբունքին և ուղղութեանը։ Ահա թէ ի՞նչու համար հայատառ թերթերէ ոմանք զուրկ մնացած են Բ. Միութեան քաջալերութենէն. և այսպէս պէտք էր որ ըլլար։

Գալով նպաստաւորեալ կամ քաջալերեալ թերթերու՝ մենք որչափ որ կրցած ենք տեղեկանալ, անոնց ալ բացէն նպաստներ չէ տրուած. այլ իւրաքանչիւրին 10-15 բաժնեգին դրկած է Միութիւնը, ի փոխարէն պարտք դնելով խմբագրութիւններուն վրայ որ նոյնչափ թերթ ղրկեն ազգային ընթերցարաններու և վարժարաններու։ Այս պարագան ալ կապացուցանէ թէ որչա՞փ փոքրոգի, նախանձոտ ու չարամիտ են անոնք որոնք Միացեալի և Բարեգործականի պէս ազգաշէն հաստատութիւններ խծբծել իրենց բան գործ ըրած են։

Բայց այդպիսիներու վայրահաչութիւնները չեն որ պիտի կըրնան ազդել Բարեգործականի, Միացեալի և Հայուհեացի նման հոյակապ հաստատութիւններու վրայ, որոնք արդէն սկսած են խոր արմատ ձգել և արգասաբեր ճիւղեր արձակել հայ ժողովուրդին ամէն խաւերուն մէջ։

Ց. ԳՈՒՐՊԷԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Երեսփ. Ժողովոյ Կեդրոնի խմբակցութեան և ինքնակոչ ազատական խմբակի միջև վերջերս գոյացած համաձայնութիւնը յայտնի էր թէ կատարեալ համերաշխութիւն մ'ըլլալէ հեռի էր, քանի որ միմիայն մի քանի կէտերու մասին էր այդ համաձայնութիւնը։ Այժմ Ազգ. Վարչութեան մէջ նոր խնդիր մըն ալ ծագում առած է, այն է քուէարկելու իրաւունքի խնդիրը, որ ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան ազգային տուրք վճարողներուն միայն յատուկ է։ Ինքնակոչ ազատականները օրէնքին բացորոշ տրամադրութիւնը մէկ կողմ դրած կուզեն որ ամէն հայ, այսինքն [illegible] 5 փարա զգալ չունեցող «տղերք» իրաւունք ունենան քուէ տալու կամ ընտրելու։ Ազգ. Վարչութիւնը մեծամասնութեամբ որոշեց որ գոնէ 25 դրշ. ազգային տուրք չվճարողները ընտրելու իրաւունք չունենան՝ Բայց «Ազատականք» կը յամառին իրենց պնդումին վրայ և ինչպէս կերեւայ, Վարչութիւնը պէտք պիտի զգայ խնդիրը Ազգ. Երեսփ. Ժողովին հանել։ Ահա հոն է որ պիտի վերսկսի կռիւը։ Սակայն բարեբաղդաբար այս անգամ Ազգ. Ժողովոյ Նախագահը թոյլ Դուրեան մը չէ, այլ կորով և վճռական ոգի ունեցող Ս. Մանկունին է, որ պիտի գիտնայ անխախտ օրէնքը և ազգին ներկայացուցչութեան մեծամասնութեան որոշումները գործադրութեան դնել ու յարգել տալ։

—Պոլսոյ Կեդր. վարժարանի աշակերտները ամբողջ դասադուլ ըրած են, իրենց զինուոր առնուելուն պատճառաւ։ Մինչդեռ իբրև բարձրագոյն վարժարանի ուսանողներ, պէտք էր ըստ օրինի յետաձգել անոնց զինուորագրութիւնը։ Պատրիարքարանը որոշած է ստիպողական դիմումներ ընել Շեվքէթ փաշային։

—Գօնիա Ագսէրա քաղաքէն անցնող գետը սառած և սառին վրայէն ջուրը բնաջնինջ ըրած է 250 տունէ բաղկացեալ Հայոց բնակարաններուն կէսը։ Հայերէն զատ մաս մըն ալ Թուրքեր վնասուած են։ Եկեղեցին և վարժարանը անմատչելի դարձած են։ Կառավարութիւնը մարդ գլուխ 60 փարա կուտայ արկածեալներուն փայտի և հացի դըրամ։

ԿՈՏՈՐԱԾ

—Պագու լուր առնուած է թէ Պարսկաստանի Ղարատաղ կոչուած գաւառին մէջ ջարդ տեղի ունեցած է։ Ցերեկով մտեր են հայաբնակ Ղուլուտի գիւղը Րահիմ, Իսկէնտէր և Հէթաւմ խան ըսուած բանակալները իրենց հրոսակներով, և 400 թուման (2000 Ֆր.) պահանջեր են։ Գիւղացիները այդ դըրամը տալու պատրաստութեան մէջ՝ ահա կէս գիշերին յարձակումի կը սկսին և կը թալանեն ու կը կոտորեն։ Սուրէն փախչողներէն շատերը ճամբան ցուրտէն զոհ կերթան։

Միևնոյն վայրենիները մերձակայ Խանագեան հայաբնակ գիւղն ալ կը թալանեն և անասունները կը քշեն։ Բօթաբեր նամակը կը յաւելու, «Բոլոր դէրէպէյները այժմ գլուխ են բարձրացրել այնտեղ, կոտորածը սպառնում է և միւս գիւղերին. անհրաժեշտ է Թէհրանի կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել զօրք և օգնութիւն հասցնելու ժողովուրդին, որը ամէն բոպէ այդ գիշատիչ և աւազակ խաների քմահաճ սրին է ենթակայ։»

ՀԱՅ ՓԱՍՏԱԲԱՆ ՄԸ

Բնիկ Վառնացի և նախկին սպայ Տ. Սարգիս Գրիգորեան իր զինուորական խոստումնալից ասպարէզին հրաժարելէ յետոյ, Եւրոպա գացած և Իրաւագիտական ճիւղին հետեւած ըլլալով «Լիսանսիէ ան Տրուա»ի վկայական ստացած և հոս իր ծննդավայրը վերադարձած է։ Այժմ կզբաղի փաստաբանութեամբ. իր գրասենեակը հաստատած է Շումէնսքա փողոցին մէջ, քաղաքապետութեան շէնքին ետեւ։ Իրմով հայ փաստաբանի մը պակասը կը լրանայ Վառնայի մէջ, ուր մեր ազգայինք այլեւս բարեդէպ առիթը պիտի ունենան իրենց դատական գործոց մէջ ազգակցի մը պաշտպանութիւն վայելելու

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՇՈՒՐՋԸ (*)

Իբր տասնըութ տարի առաջ սկսայ ջերմապէս համակրիլ Հայոց ազգային եկեղեցիին։ Այս համակրութիւնը հետզհետէ խորին յարգանքի փոխուեցաւ։ Այս եկեղեցիին թէ պատմական զարգացման և թէ՛ արդի վիճակին վրայ իմ անձնական ծանօթութիւնս հատորեալ ըլլալէ շատ հեռու է։ Բայց որքան կ'ուսումնասիրեմ զայն, այնքան կը տպաւորուիմ աշխարհի հաստատեալ եկեղեցիներուն մէջ անոր բացառիկ ազատութենէն և թաքուն կարելիութիւններէն։ Հայ եկեղեցին, կրօն. ամեն կազմակերպութիւններու նման իր սխալներն ունեցած է։ Մեր կարծիքով իր ծանրագոյն սխալներէն մին եղաւ Պաւլիկեաններուն դէմ հանած հալածանքը։ Ուրիշ սխալ մ'եր Ռուբինեանց թագաւորութեան շրջանին մէջ եկեղեցիին թոյլ տըրուիլը շատ բան կորսնցնելու իր նախնական պարզութենէն։

Այս նախաշաւիղ դիտողութիւնները սակայն բուն եկեղեցիին չեն վերաբերիր բնաւ։ Ընտիր նաւ մը անգամ կրնայ իր ընթացքէն խոտորիլ ապէտ ղեկավարներու ձեռքով։

Ի՛նչ չիգումներ ալ ըրած և ի՞նչ բարեկարգութեան ալ որ կարօտ ըլլայ, կրօնական բովանդակ պատմութեան մէջ չկայ բան մը, որ անոր չափ ուժգին ազդէ երեւակայութեանս և խանդավառէ զիս։ Պատճառը անոր հնութիւնը չէ սոսկ և ոչ ալ կազմութիւնը, ոչ՛ անոր գիրքը։ Այն եկեղեցին Ազգի մը հոգիին մարմնացումը կը ներկայացնէ աշխարհի վրայ, և ի՛ կը կանգնիմ Հայկական տաճարի մը առջեւ, խորապէս կը յուզուի սիրտս։ Հայ մը ի՛նչպէս կրնայ անտարբեր մնալ այս Մայր Աթոռին առջեւ։ Ազգային հոգիին տեսիլը կայ Հայ եկեղեցիին մէջ։

Հայ եկեղեցիի ապագային համար ես կը խանդավառուիմ. վասնզի 1.) Ուղղափառ է ան, 2.) Ձեռ գտած դեռ զօրաւոր արգելք մը անոր օրէնքներէն ու վարդապետութիւններէն ոմանց փոփոխութեան՝ եթէ հարկ ըլլայ. 3.) կարելի է բարեկարգել զայն և զօրացնել իբրեւ ազգին կենսական կեանքին սատարող հաստատութիւն մը, 4) Սկիզբէն իվեր ռամկավարական և ազատասէր եղած է իր վարչային դըրութեամբ և պատմութեան հըրաշալիքն է, և 5.) Անոր յոյսի հաստատագոյն կռուաններէն են անոնք, որոնք հայ ժողովուրդին հոգևոր գործերը կը վարեն։
[Ամենուն Տարեցոյցը]

ՀԷՐՊԸՐԴ Մ. ԱԼԷՆ

(*) Տ. Խմբ.—Պոլսոյ Մամուլը խորին ցաւով գուժեց դառնաղէտ մահը հայ մամուլի վաստակաւոր և ծանօթ հայասէր Վեր. Մըս-Թըր Հէրպըրդ Մ. Ալէնի, որ «Աւետաբեր»ի խմբագրապետութիւնը կը վարէր տարիներէ ի վեր՝ անխոնջ [illegible] յանձնառութեամբ մը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ

Ուրախալի է որ Կովկասահայոց մէջ վերջերս ազգային բարերարութիւնը մեծ համեմատութիւններ ստանալ սկսած է։ Մշակէ կը տեղեկանանք թէ Ժամհարեան եղբայրները մէկ միլիոնի կը հասցնեն իրենց հանգուցեալ եղբօր նուէրը՝ բարձրագոյն հայ վարժարան մը հիմնելու համար։ Արդէն Ալ. Մանթաշեան իր ծախքովը շինել կուտայ Ներսէսեան դպրոցը, Էջմիածնի վեհարանը և եկեղեցի։ Ղուկասեանը 4 միլիոն ֆր. կտակած է տաճկահայաստանի քաղաքներէն միոյն մէջ բարձրագոյն վարժարան կամ համալսարան մը հիմնելու։ Սարգիս Ջանումեանն ալ 200,000 րուպլի կտակել որոշեր է հայ կրթական ֆոնտին։ Նաև Մշակի մէջ հրաւէր կը կարդացուի Ալէքսանդր Աֆոնասիչ Թորոսեան մեծահարուստ ազգայինին որ կարևոր նուէրով մը անմահացնէ իր և իր գերդաստանի անունը։

Ռուսաստանէ դուրս թէև հայ միլիոնատէրներու չենք հանդիպիր, բայց վերի օրինակները կրնան ազդակ մը ըլլալ նիւթապէս աւելի համեստ դիրքի տէր արտասահմանի ազգայնոց, իրենց կարողութեան չափով, խոշոր նպաստներ բերելու, ինչպէս Քէլէկեան խան և Մէօհէնէմէթեան, ազգային զարգացման գործին սատար հանդիսանալու և իրենց յիշատակը յաւերժացնելու կրկնակ նպատակով։

ՇՈՒՄԼԱՅԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Համեստափայլ
Տիկին Մարա Յակոբեան

Նոյեմբերի մէջ հրատարակուած Ձեր բաց նամակով մեր թաղականութեան Հոգաբարձութեան և հասարակութեան հասցէին անպատշաճ լեզուով մը ստայօդ յերիւրանքներ ուղղած էիք, դպրոցական խնդրի շուրջ Ձեր և Ձեր կողակիցին յարուցած նախկին խնդիրներու առթիւ։

Կ'երեւայ որ ամեն հայ Ձեր Պր. կողակցին հետ բաղդատելու պատրանքին զոհն էք և իբրաւամբ եթէ ամբողջ Շումլայի հայ հասարակութիւնը և կամ անոր մի անդամը բաղդատութեան դնել ուզէիք Ձեր կողակցին՝ միայն հայ անուն կրող Անդրէաս Յակոբեանի հետ ցաւ էր ինծ ըսել որ խոտոր համեմատութեան մը արդիւնքը պիտի ունենայիք, որովհետև Ձեր Պարոն ամուսնոյն հանրային ու անհատական կեանքը իբր մարդ և ուսուցիչ հայկական յատկորոշ նկարագրի նշոյլ մը իսկ չի ներկայացներ։

Եւ եթէ Դուք Ձեր ընտանութեան մէջ խարուած ըլլալով ուրիշ Հայերէ վրէժխնդիր ըլլալ կ'ուզէք պիտի խնդրէի Ձենէ որ անխոհեմութեան մը զոհ չըլլայիք։

Ձեր պահանջի խնդրոյն գալով, ես իբր հայ չը կարողանալով հանդուրժել Ձեր՝ հայ հոգաբարձութեան և թաղականութեան վերագրած յերիւրանքներուն, միւս կողմանէ անարդարութիւն և անիրաւութիւն համարելով պաշտօնէի մը ամսական չի վճարուիլը. ես անձամբ գացի և իրողութիւնն ստուգելով տեսայ որ Ձեր գրածները կատարեալ հակասութիւններ են և այգինք թշնամական վերաբերումի։

Այսու պիտի խնդրէի որ հաճէիք հերքել Ձեր գրածները և իբր մարդ պարտաւոր կը զգամ զգացնել Ձեզ որ, լաւագոյն գործ մը կատարած պիտի ըլլաք եթէ յետ այսօրիկ ուղղուիք և ճանչնաք նախ ձեր պարտականութիւնը և յետոյ Ձեր իրաւունքները։

Վերոգրեալ յօդուածէս քաջալերուելով չը կարծէք թէ ձեր և ձեր կողակցին նկարագրին մէջ տարբերութիւն մը կը տեսնեմ, հետևաբար դուք ինքնիրեննիդ դատեցէք և եզրակացուցէք ըստ առածին թէ «Նման զնման սիրէ»

Յ. Պ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Տ. Խմբ. Շումլայէ մեզ գրուած ուրիշ նամակ մը կը տեղեկացնէ թէ Տէր և Տիկին Յակոբեան Ազգ. Վարժարանէն արտաքսուած են պաշտօնապէս անոնց տեղ նոր պաշտօնեաներ յաջորդած և գործի սկսած են։ Տիկ. Յակոբեան Բռոլատիի գիւղերէն մէկը պաշտօնի գացած է։

Արդէն այր և կին Յակոբեանները թէ՛ Ռուսչուքի՝ թէ Վառնայի և թէ ահա Շումլայի մէջ անընդունակ հանդիսացած են հայ շրջանակի մէջ իբրև ուսուցիչ խաղաղ գործելու, և կարծես իրենց միակ նպատակը ու ֆիքը եղած է կառավարութիւնը հարկադրել որ մեր ազգային վարժարանները գոցէ։ Բայց բարեբաղդաբար պուլկար կառավարութիւնը բարեացակամ ըլլալով դէպի Հայերս, ապարդիւն անցած են առ այդ Յակոբեաններու ջանքերը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովոյ կողմէ ստացած ենք հետեւեալ հրաւիրագիրը հրատարակելու խնդրանքով։

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ

Գահիրէ 23 փետր. 1911

Կը խնդրուի Հայկական Բարեգ. Ընդհ. Միութեան յարգոյ անդամներէն որ բարեհաճին ներկայ գտնուիլ Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովին Գ. Նստին, որ պիտի գումարուի քաղաքիս մէջ, 20/2 Ապրիլ 1910. Կիրակի ժամը 4 ին (յ. մ.) Պուլագի Ազգային Վարժարանին ժողովասրահին մէջ։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1.–Յրդ. Շրջանի Տեղեկագիր եւ վաւերացում Հաշուեկշիռի (1 Մայիս-31 Դեկտեմբեր 1910).

2.–Զանազան առաջարկութիւններ։

Կանոնագրին 19րդ. Յօդուածին համաձայն, Ընդհ. Ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունին Տեղական Մասնաժողովներու գործօն անդամները, ինչպէս եւ առհասարակ այն անդամները որ իբրեւ ամսաքաժին գէթ երկու տարիէ ի վեր կանոնաւորապէս առնուազն 25 դրուշ կը վճարեն։

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ
Ատենադպիր
Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

Տիար,

Պատիւ ունիմ հաղորդելու ձեզի Միութեանս 1910 շրջանին վերջերը տեղի ունեցած հետեւեալ կարեւորագոյն գործողութիւնները։

1.–Հետեւեալ Մասնաճիւղերը հիմնուած են.

ԽԱՐԹՈՒՄ—Սուտան—։ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Գ. Ծիլջերճեան, ատենապետ, Յովհ. Սէքսէնեան, ատենադպիր, Ս. Քիւրքճեան, գանձապետ։

ԳԱՅՍԷՐԻ.—Թուրքիա—։ Նախագահութեամբ Տեարք Օննիկ Գույումճեանի եւ Գէորգ Ծամճեանի. Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Յարութիւն Նուսուֆեան, ատենապետ, Գէորգ Ծամճեան, ատենադպիր, Օննիկ Գույումճեան, գանձապետ, Թադէոս Մնտիկեան և Վիքթոր Գունտաքճեան։

ՍԻՍ—Թուրքիա—։ Նախագահութեամբ Տօքթ. Ն. Տեղաւարեանի։ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Մաթէոս Նալպանտեան, ատենապետ, Մկրտիչ Գույումճեան, ատենադպիր, Խորէն Բաշալեան, գանձապետ, եւ Գրիգոր Մճրգեան։

ԺԸՆԵՎ.—Զուիցերիա—։ Նախագահութեամբ Տիար Ե. Ագաթօն Պէյի։ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Տօքթ. Զարեհ Շէրիտճեան, ատենապետ, Տօքթ. Հրանդ Էզլէյեան, ատենադպիր, Արշակ Զամքըրթէն, գանձապետ, Տօքթ. Սարգիս Զէրազ և Մանէկ Կարապետեան։

ԱՆՎԵՐՍ.—Պելճիգա—։ Նախագահութեամբ Տիար Տիգրան Զամքէրթէնի։ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Տիգրան Զամքէրթէն, ատենապետ, Գրիգոր Պարթամեան, ատենադպիր, եւ Օրդիկ Բճլեան, գանձապետ։

ՏԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղներ հիմնուած են նաեւ Ատանայի, Ամասիայի, Կիւրինի, Պէրկամայի-Թուրքիա- եւ Հարթֆորտի-Ամերիկա-մէջ. բայց Կեդր. Ժողովը տակաւին չէ ստացած կազմութեան տեղեկագիրները և անդամացուցակները։

2.–Հետեւեալ տեղական Մասնաժողովները մասնակի կամ ամբողջական փոփոխութիւններ կրած են.

ՆԻՒ ԵՕՐՔ. Նորակազմ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Տօքթ. Ա. Այվազեան ատենապետ, Գ. Ս. Քէպապեան, ատենադպիր. Միհրան Գարակէօզեան, գանձապետ, Գեր. Պօ-

զոս Վրդպ. Գափթանեան, Վեր. Խ. Պէննէեան, Տօքթ. Մ. Ս. Գաբրիէլեան և Յովհաննէս Քէլէկեան։

Պօրօն.– Նորակազմ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Կ. Յ. Գարակօզեան ատենապետ, Ն. Թիւպէնճեան ատենադպիր, Խ. Գրիգորեան գանձապետ։ Ս. Սէլեան եւ Մ. Աճէմեան։

ՊՐԱՒԹԸՆ.— Նորակազմ Մասնաժողովի անդամներն են Տեարք Գրիգոր Պալթաեան ատենապետ, Աբիկ Պ Ճգնաւորեան, ատենադպիր, Թադէոս Մառուկեան, գանձապետ, Ասատուր Նաճարեան եւ Գասպար Մօսիկեան։

ՍՐՎԱՋ. - Տեարք Սենեքերիմ Պաքալեան Մասնաժողովին ատենապետ և Ոսկան Շիքինեան գանձապետ ընտրուած են։

—⁂—

3.-Ստորեւ կը դնենք Միութեանս անունով և հաչւոյն հայաբնակ գիւղերու մէջ Յունվար 1 էն սկսեալ բացուած 20 Նախակրթարաններու ցուցակը, զոր Միացեալ Ընկ. Տնօրէն Ժողովը հաղորդած է Ժողովիս։

Սղերդ-Տաղկոց–, Տէհ, Հազրօ, Ղազբան գաւառակի մէջ Ռնտուան, Զօզ. Գուպին, Ցօբ. Մալաֆան։ Սասունի մէջ Հազզօ, Տչէրիկի մէջ Կրասէրա, Քէրիք, Կուեաճան. Իսաքունար, Սլիվանի մէջ հաչթէր, Հէլին և Պաշնիք։ Կրլկըոյ մէջ Ալպիսթան, Կապան Վանկայ եւ Հաճի-Հապիպլի։

Ասոնցմէ Սղերդի, Տէհի, Հազրօյի, Ալպիսթանի Կապանի և Վանկայի Վարժարանները 1910ին Միացեալ Ընկ. կողմէ արդէն հիմնուած ըլլալով Միութեանս փոխանցուած են։

Ինչպէս յայտնի է, վերոյիշեալ 20 նախակրթարաններուն վարչութիւնը յանձնուած է Միացեալ Ընկերութեան։

4. Կեդր. Ժողովը որոշեց Միութեան անունով և հաչւոյն յառաջիկայ Սեպտեմբերին Վարժապետանոց մը հիմնել Վանի մէջ, 600 Օսմ. Ոսկի տարեկան ծախքով, որուն 450 ոսկին Միութեան կողմէ պիտի հոգացուի և մնացեալը արդէն ապահովուած է կտակ և Նուէրներով։ Վարժապետանոցին Վարչութիւնը եւս պիտի յանձնուի Միացեալ Ընկերութեան։ Նախնական պիտոյքներու և կազմածներու գնման համար 200 Անգլ. Ոսկիի գումար մը եւս տրամադրած է Միացեալ Ընկերութեան։

5.-Միութեան կողմէ հետեւեալ Նպաստները զրկուեցան։

80 Անգլ. Ոսկի, Զէյթունի Կեդր. Վարժարանի շինութիւնը աւարտելու համար,

10 Անգլ. ոսկի կարօտ հիւանդներուն գեղի համար
10 » » Հաճընի կարօտ հիւանդներու գեղի հմր.
15 » » Ագիվէէի—Սըվազ — Ազգային վարժարանին
30 Անգլ. Ոսկի Խօրասանի (Սըվազ) Ազգային Վարժ.
40 » » Տէրէնտէի Ազգ. վարժ շինութեան համար ալ արդէն զրկուած էր 30 Անգլ. Ոսկի
12 » » Աչօաիի Ազգ. Վարժ.
20 » » Պուրունգըլայի-Եօզկատ-Ազգ. Վարժ.
15 » » Ռումտիկէնի Աղջկանց
20 » » Լաթաքիայի Ազգային Վարժարանին
30 » » Սէմճանի- Տիվրիկ- Ազգ. Վարժ,
15 » » Խուռնավիլի Ազգ. Վարժ.
20 » » Արաբկիրի Ազգ. վարժ.
20 » » Արաբկիրի կարօտ.
20 » » Զմշկածագի Ազգ. վար.
20 Անգլ. Ոսկ. Զմշկածագի կարօտ.
20 » » Քէսապի Ազգ վարժ.
20 » » Քէսապի շրջակայքի կարօտեալներուն
12 » » Բաչուզակի-Զարսանճագ-Կարօտեալներուն
25 » » Հիւսէյնիկի (Խարբերդ) Ազգ. Վարժարանին
20 » » Պիրէճիկի հալէպ Ազգ. վարժարանին
30 » » Ակնայ Ազգ. վարժ.
30 » » Թամզարայի-Շապին Գարահիսար-Ազգ. վար.
12 » » Էգրէկի (Կեսարիա) Ազգ. վարժ.
10 » » Խարբերդի Արշալոյսի Հայուհեաց Մանկ.
100 » » Միացեալ Ընկ.
50 » » Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան
50 » » Թէլէրմէնի, Բիգնիկի և Նոր-Շէնի Հայ-Կաթոլիկ վարժ.
70 » » Մուշի և Սասունի կարօտ հողագործներուն հաւաքաբար եզ գնելու համար.—Նախապէս երկու անգամէն զրկուած էր արդէն 130 Անգլ. Ոսկի—
20 Անգլ. ոսկի Կէմէրէկի կարօտեալներուն ի նպաստ հաւաքաբար շերամաբուծութեան յատուկ Նախնական պիտոյքներ գնելու համար
20 » » Ատանայի Հայ Կաթոլիկ Որբանոցին
50 » » Նաճարլըի աղքատ հողագործներուն հաւաքաբար եզ գնելու համար
30 » » Նախապէս զրկուած էր արդէն Անգլ. ոսկի 50
30 » » Պայազիտի կարօտ հողագործներու հաւաքաբար հոլագործական պիտոյքներ գնելու համար
80 » » Հաճընի Ազգ. Որբանոցի շինութիւնը աւարտելու համար
1026

1026 Ոսկի համագումարը զրկուած վերջին Նպաստներուն։

—⁂—

6.-Հետեւեալ կարեւոր Նուիրատուութիւնները եղած են Միութեան, Ա. Տեղւոյս ազգայիններէն բնիկ Ակնցի Տիար Սեդրաք Դուիթեան նուիրած է 90 Եգիպտ. ոսկի արժողութեամբ 16 արժեթուղթ «Սիւքըրի է Ռաֆինըրի էժիբդ» 10 արժեթուղթ «Պանգ. տ'Ալպիսին», ինչպէս նաև շուրջ 700 Եգիպտ. Ոսկիի արժողութեամբ երեք կտոր կալուած Նուպարիէի 70 ֆէտտան, Տէմիրտաշի 1500 մէթր քառ. և Մանմաշաի 900 մէթր քառ. մէջ։

Ըստ Կանոնագրի վեհանձն մարդասէրը Նուիրատուութեամբ կըստանայ «Պատուոյ Անդամի» տիտղոսը։

Բ.-Մարքիզուհի Ռօպէրթօ Վէնթուրի Ճէնօրի, ծնեալ Ինճի տ'Ալպրօ, նուիրած է 400 Անգլ. Ոսկի և անգամ արձանագրուած է 1200 ֆրանք տարեվճարով,

Ըստ Կանոնագրի բարեսէր Տիկինը եւս «Պատուոյ անդամ» կըլլայ։

Գ. Իզմիրի ազգայիններէն ծանօթ գրագէտ Տիար Մեսրոպ Նուպարեան նուիրած է սոյն քաղքին մէջ ունեցած մէկ խանութը, 500 Օսմ. Ոսկի արժողութեամբ և տարեկան 30 Օսմ. Ոսկի եկամուտով զոր ցմահ ինք պիտի գանձէ։

Ըստ կանոնագրի աղնուօգի Նուիրատուն «Պատուոյ Անդամ» կըլլայ։

Դ. Բարիզի «Հայկազեանց Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը» Միութեան տրամադրած է 16000 Ֆրանք արժողութեամբ գոյքերը, որ կը բաղկանան արժէքաւոր թուղթերէ, ասոնց եկամուտովը յանուն յիշեալ Ընկերութեան հայաբնակ գիւղի մը մէջ Նախակրթարան մը բանալու և վարելու պայմանաւ։

Ե.- Տեղւոյս «Զէյթունի Բարեսիրաց Ընկերութիւնը» լուծուած ըլլալով, Գործադիր Ժողովը Միութեան յանձնած է Եգիպտական Պրէտի Ֆօնսիէի 6 պարտաթուղթ –4ը 1886 և 2ը 1903ի – շուրջ 75 Անգլ. Ոսկի արժողութեամբ –, ինչպէս և 2000 եգիպ. զրուշի գումար մը, որ կը կազմեն յիշեալ Ընկերութեան գոյքը, ասոնց եկամուտով Զէյթունի մէջ կրթական գործին նպաստելու և կամ աշխատութեան միջոց հայթայթելու համար։

—⁂—

7.-Մասնաճիւղներէն մի քանին տակաւին Ժողովիս զրկած չըլլալով անցեալ շրջանի համարատուութիւնը, կը խնդրուի փութացնել նկատի առնելով որ Միութեան Ընդհանուր Ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ 20/2 Ապրիլ 1911ի կիրակի օրը։

Այս առթիւ Մասնաժողովները կըրնան առաջարկութիւններ ներկայացնել Ընդհ. Ժողովին մինչև յառաջիկայ 12/25 Մարտ

Գահիրէ, 31 Յունվար

Ի դիմաց Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովի
Ատենադպիր
Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

Ո և է նամակ զրկել միայն Ատենադպիրին։ Ո և է դրամ զրկել միմիայն Գանձապետին, Վերնագրին հասցէով։
ԿՑիf

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Մուշեղ Սրբազանի Բանախօսութիւնը Խարբերդի ցիկնանց կրթասէր ընկերութեան հանդէսին մէջ։

Կնոջական խնդիրը ամենէն աւելի կնճռոտուած է մեր դարուն ժամանակ. կնոջ ազատագրութեան խնդիր՝ իր հրատապ բուլին մէջ կը գտնուի մեր օրերուն Երկու սեռերուն միջև գոյութիւն ունեցող պատուարը յարձակում կը կրէ չարունակ։ Այդ պատուարին դէմ յարձակողները նախ այրեր եղան, ու յետոյ կարգ մը կիներ Նորոյթի ու այժմէական գաղափարներու սիրահար, բանակներ կազմեցին այդ դարավերջիկ գաղափարի յաղթանակին համար։ Ամերիկա, գործի ու գործնականութեան երկիր, թէպէտ ինքզինքը հեռի կը պահէ մտացնոր երևակայութեան մը ընդունայն պայքարներէն՝ բայց Իրականին մէջ անիկա կարծես գործի աշխարհին մէջ վերցուցած է սեռերու տարբերութիւնը, և իրաւամբ ըսուած է, թէ Ամերիկայի մէջ սեռ չկայ Շուկային մէջ, վաճառատուները, գործարաններու մէջ, օբօրդի մէջ աղջիկ և մանչ կուշտ կուշտի կը աշխատին, կը գործեն և կը մըրցին, կը շահին և կը խնայեն։

Կիները գործունէութեան կոչումը ունին. առանց անոնց գործակցութեան կարծես անկարելի պիտի ըլլար լման գործ մը արտադրել։ Զափազանցութիւնները, սակայն, պէտք է արհամարհուին ո՛ւր որ ալ գտնուին։ Ուստի մէջ. երբ կանանց ժողովի մը կը խօսէի, Ամերիկացի կնոջ և հայ գաւառացի կնոջ միջև գտնուած աչքառու տարբերութիւնը բաղդատելով կ՚ըսէի, թէ Ամերիկացի կնոջ առնական տենդոտ գործունէութիւնը զսպելու, ինչպէս նաև Հայ կնոջ անտարբերութիւնն ու ծուլութիւնը ջնջելու պէտքը կայ։ Կ՚ըսէի, թէ մէկուն համար սանձ մը պէտք է, իսկ հայ կնոջ համար մտրակ մը։ Եւ կ՚ուզեմ այդ բանը հո՛ս ալ չեշտել։

Կնոջ, ու հայ կնոջ գերագանց կոչումը մայրութիւնն է միայն։ Իրենց առաքինութիւնը հո՛ն պիտի զարգանայ՝ և անոնք մայրութեան մէջ անհուն ասպարէզ մը ունին գործունէութեան, շարժումի, կեանքի, կոչումի։ Մայրութիւնը գերագոյն պարտականութիւններ ունի զաւակներու հանդէպ, որբերու հանդէպ, կրթութեան, կրօնքի և եկեղեցիի հանդէպ։ Եւ այդ պարտականութիւններուն գիտակից և ամբողջական կատարումը կնոջ մեծութիւնը պիտի չինէ։

Ուրախ ենք, որ այս ճամբուն մէջ Ամերիկահայ կինը շարժել և գործել սկսած է. Մեր մայրերուն և քոյրերուն մէջ արթընցած է կրթական և բարեգործական ձեռնարկներու օժանդակելու զգացումը։ Խարբերդի Կրթասիրացին կանանց Օժանդակ մարմնին կազմութիւնը, որուն կողմանէ այս երեկոյ հրաւիրուած եմ խօսելու, ապացոյցն է այս իրողութեան։

Բայց երբ կը տեսնեմ կանացի գործունէութիւն մը, նուիրուած մեր բուն Հայրենիքին, Հայաստանի կրթական և որբասիրական գործին, չեմ կրնար իմ ցաւս զըսպել այն անտարբերութեան մասին, զոր հայ մայրերը կ՚ապրին իրենց զաւակներուն հանդէպ, այս երկրին մէջ, որ ամէն մարդիր մէջ ձուլելու գերազանց յարմարութիւնն ունի։ Պիտի փափաքէի, որ Ամերիկայի մէջ առատօրէն կազմակերպուած կրթասիրացներուն, որբասիրացներուն և և աղքատասիրացներուն մօտ կազմուած ըլլար Տեղասիրաց մը, որ նպատակ ունենար այս երկրին մէջ հայ մանկութիւնը հայ զգացումով և հայ կեանքով մեծցնել Դուք ձեր բարեսիրական կազմութիւններով կ՚աշխատիք բնիկ երկրին մէջ փրկել մատաղ սերունդը, անօթութեան և տգիտութեան ճիրաններէն, բայց հոս չէք ուզեր ձեր զաւակները տտա

բացումի վտանգին առջև ապահովել։ Ասիկա մեր բարքերուն տխուր մէկ կողմն է։

Լաւ պիտի ըլլայ, որ խնդիրին այս կողմը ուշադրութեան առնէք։ Մենք մեր ազգութիւնը ապացուցանող լեզու մը ունինք և եկեղեցի մը։ Երբ լեզուն կորսուի և եկեղեցականները պակսին, ազգը վտանգուած է։ Մայրե՛ր դուք այդ լեզուին ուսուցիչները և այդ եկեղեցիին պաշտպաններն էք։ Կատարեցէ՛ք ձեր պարտականութիւնը և ջանացէ՛ք այս մաքուր և ուրիշին անվնաս, բայց միևնոյն ատեն մեզի պատուաբեր հայրենասիրութիւնը փոխանձել ձեր զաւակներուն, խորապէս արմատացնել անոնց մէջ։ Իմաստասէր մը ըսած է. «Հայրենասիրութիւնը գրգռելու, պահպանելու շատ միջոցներ կան. մեր լեզուն՝ զոր կը խօսինք, և որ մեր հայրերը խօսեցան. կրօնքը՝ զոր մենք կը դաւանինք, և զոր մեր հայրերը դաւանեցան. արուեստները՝ զորս մենք կը սիրենք, և որոնք ազգային նկարագիր մը ունին. մեր սովորոյթները, մեր տարազները, մեր ռհաւային նախապաշարումները, մեր կերպերը, մեր եղանակը, որով կիներուն հետ կը վարուին, և որով կ'ուզենք որ կիները մեզի հետ վարուին, մեր զգացումին, մտածումին ժառանգական սովորութիւնները, մեր առածները. ահաւասիկ մեր հայրենասիրութիւնը կազմող տարրերը։ (Ի. Ֆոկէ)

Մայրեր, այս ճամբուն մէջ դժուարին է ձեր գործը. բայց ձեր պարտականութիւնն է անիկա. Դժուարութիւնը պատճառ մը չէ, որ ձեր պարտականութենէն փախչիք։ Աշխատեցէ՛ք այս ուղղութեամբ, և մեր ազգին մեծագոյն ծառայութիւնը մատուցած պիտի ըլլաք։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐՔԻԱ

—Սօն կիւնլէրտէ նէշրէտիլէն ալընան հավատիսլէր ասիլարըն քէօպի գովէթ իթտիկինի վէ հիւճումա պաշլատըգլարընը պիլտիրիյօրլար։ Սանաա վէ Հօտէյտա պէյնինտէ մուխապէրաթ քէսիլմիշ տիր։ Բէզը Ասիր սանճագընտա Սէյիտ իտրիս հիւճումա պաշլայուպ, պազը գալէլէր վէ չէհիրլէր զապթը ալթընա ալմըշ տըր։ Օսմանլը ասքէրինին նէ ճիտտի մուվաֆագիյէթ էլտէ իտէպիլտիկինէ վէ սօն գավգալարըն նէթիճէսի նէ օլտըղընա տաիրն րէսմի պիր խապէր ալընամըյօր։

—Արնավուտլարըն ըսեան պէյլէրինտէն Իսսա Պօլաթինին Պրէշթինա վէ Իբէք թարաֆլարընտա պիր պիր թագըմ ըսեան չէթալարը հազըրլամագտա օլտըգլարընը թէլէկրաֆլար պիլտիրիյօր։

—Իթալիալը Ժէնէրալ Ռիչչիօթթի Կարիպալտի Իգտամա պիր մէքթուպ եազըպ, Թիւրք հիւքիւմէթի էկէր Արնավուտլարա գարշը զատտարըլըղա տէվամ իտէր իսէ, քէնտիսիտէ րէֆիգլէրի իլէ Արնավուտլարա եարտըմա գօշմայա մէճպուր օլաճաղընը վէ Իթալիատա պիր գաչ եիւզպին Արնավուտ պուլընտըղընը վէ պունլարընտէ Իթալիանըն սէրպէթլիկի իչին ճէնկլէշտիկինի վէ շիմտիտէ քէնտի վաթանլարը իչիւն ֆէտաքեարլըղա էզհէր ճիհէթ հազըր պուլընտըգլարընը պիլտիրմիշ տիր։

Գարատաղտան Արնավուտլարա գուվվէթ վէ վէ սուհալէթ վէրիլտիկի վէ գարատաղ գըրալընըն Ալպանիանըն պիր գըսմը իշղալ իթմէկէ վէսիլէ արատըղը մուխպիրլէր եազիյօր։

—Մէճլիսի մէպուսանտա Արնավուտ մէպուսլարտան Իսմայիլ Քէմալ պէյ իւզէրինէ Սատրազամ Հագգը բաշա հիւճում իթմիշ վէ էլինէ վուրմուշ օլտըգտան մաատա Տէրվիշ պէյ նամ պիր մէպուստէ իսմայիլ Քէմալ պէյէ պիր թօգատ էնտիրմիշ տիր։ Մէզքիւր Տէրվիշին պու հարէքէթի պարպարըգ էլամէթի օլտըղը կիպի հագգը բաշանըն հարէքէթի տախի օնտան ֆարգլը պիր շէյ տէյիլ տիր։

—Ասքէր նագլիյաթը իչիւն էվվէլճէ ալընան վափօրլարտան մաատա 4 ատէտ վափօր տահա սաթըն ալմագ իչիւն գարար վէրիլտի։

—Ատանա գըրկընընտան տօլայը մահպուստա պուլընան մահքիւմլէրին պիր թագըմը տախի աֆվը շահանէյէ նայիլ օլմուշ տըր։

—Տէվլէթին վարիտաթը կէչէն սէնէ Մարտտան Տէկտեմպեր այընա գատար (10 այտա) 20 միլիոն լիրա օլմուշ տըր. էվվէլքի սէնէ 11 միլիոն օլմուշ ըտը երինէ 10 այ զարֆընտա

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Իճրա գըլընան պէլէտիյէ ինթիխապաթընտա 100տէ 68ի տէմօկրատլար գազանմըշ օլտըղը տախիլիյէ նազըրը Մ. Մօշանով Սօֆիա կազէթաճըլարընա պէյան իթմիշ տիր։

—Ս. Էքսարքըն իսթիֆա իթմիշ օլտուղընըն հավատիսի թէքզիպ օլունիյոր։

—Սօֆիատաքի սըրպ էլչիսի վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Բազալճըգ, Զագօրա վէ Զիրքան կիպի ուֆագ գասապալարա տախի թէլէֆօն թէլլէրի թէմտիտ օլունմասը գարարա ալընմըշ տըր։

—Պուլկարիստաքի Թիւրք մէքթէպլէրինտէ մէմուրիյէթտէ պուլունան վէ պուլկար թապաասը օլմայան հօճալարը հիւքիւմէթ թարտ իտէյօր։ Ռուսճուգտա 25 սէնէտէն պէրու հօճալըգ իտէն վէ տիրէքթօր օլան Հիւսէյին Հիլմի էֆ. պու սէպէպլէ թարտ օլունմուշ տըր, Պունտան էվվէլ Վիտին վէ Տօպրիչ Թիւրք մէքթէպլէրինին տիրէքթօրլարընա տախի այնը թազիպա թէճրա օլունտըղընը Պալգան եազիյօր։

—Զար հազրէթլէրինին պիր ազ սօվուգ ալմըշ օլտըղընը վէ տօքթօրլարըն թավսիյէսի իւզէրինէ պիր գաչ կիւն գատար թաշրայա չըգմայաճագլարընը Վէչէրնա Բօշթա եազիյօր։

—Սըրպ. Պուլկար վէ Արնավուտ չէթալարընըն պիրլիկտէ հարէքէթէ պաշլատըգլարընը պուլկար թէլէկրաֆ աժանսը պիլտիրիյօր։

—Պիր թագըմ մահպուսլարըն աֆվը իչիւն Ատլիյէ նէզարէթինին Զարա թագտիմ իթտիկի լիսթա իւզրէ՛ իրատէ սատըր իթմիշ տիր։

—1910 յունվար 1տէ Պուլկարիատա իճրա օլունան թահրիրի նուֆուստան կէօրիւլմիւշ տիր քի՛ 4,339,108 էհալի մէվճուտ տըր։ Եկիրմի իւչ սէնէ էվվէլ (188) Պուլկարիանըն էհալիսի 3,134,375 քիշի իտի։ Շու հալտէ իսպաթ իսթէ՛ սէնէտէ 50.000 նիւֆուս արթիյօր։

Յագաթ Ահիօլու, Գօթէլ վէ Գըզըլաղաճ գազալարընտա նուֆուս ազալմըշ իսէտէ սէպէպի մալիւմ տըր, զիրա մէզքիւր չէհիրլէր եանտըգլար ըտը. էն զիյատէ նիւֆուսը արթան Սօֆիա, Բազարճըգ վէ Ռախօվա գազալարը ըմըշ։

—Թիւրքիա վէ Պուլկարիա պէյնինտէքի սինօր մէսէլէսինին հալլընա մէմուր օլան գօմիսյօն վազիֆէսինի իքմալ իթտի. Թիւրք վէ Պուլկար մուրախասլարը հէր պիր նօգթատա մուվաֆըգ գալմըշլար տըր. թանզիմ իթտիքլէրի բրօթօգօլլար խարիճիէ վէ հարպիյէ նէզարէթլէրինէ վէրիլմիշ տիր։

—Իթալիա գըրալընըն Պուգրէշ՝ Պէլկրատ վէ Սօֆիայի զիյարէթ իտէճէկի եազըլիյօր։

—Սօֆիատա պիր «Ինկիլիզ-Պուլկար շիրքէթի» նամընտա պիր շիրքէթ թէշքիլ օլունտու. պու շիրքէթ Ինկիլթէրա վէ Պուլկարիա թիճարէթինին թէրագգըսը մագսէտի իլէ թէշէքքիւլ իթմիշ տըր։

Բէզը Աւստրիա թիճարէթխանէ թէրագգըսը մագսէտի իլէ Պալգան նամընտա պիր շիրքէթ թէշքիլ իթտիկի եազըլիյօր։

«ԻՐԱՒՈՒՆՔ»ի Տպարանը կընդունի ամէն տեսակ տպագրական գործեր այլ եւ այլ լեզուներէ։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

ԶԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վակօն 100 քիլօ.	14.30/16.70
Արապա 5 չինիկի	10.84
ԱՐՊԱ	
Վակօն 100 քիլօ	
Արապա 5 չինիկի	6.84
ՃՈՒԼԱՖ Վակօն	
« արապա	4.80
ՉԱՎՏԱՐ 100	11.32
« Արապա	7.17
ՖԱՍՈՒԼԻԱ 100 քիլ.	
ՏԱՐՂ 100քիլօ	9.57
ՄԻՍԻՐ 100 քիլօ	10.60
ՖԻՅ 5 չինիկ	10.71

ՊԱԳԱԼԻԷ

Վառնա բիւցասընտա պագգալիյէ մալլէրին պու կիւնքի ֆիյաթը, ալթըն ֆըրանգ իլէ։

ԳԱՀՎԷ	2.65/2.75
ՇԷՔԷՐ Նէմչէ քէլլէ	88/86
ՇԷՔԷՐ քէօմէ սանտըգ—	44.50
ԲԻՐԻՆՃ Ճէնօվա չուվալը	45.50
» Ինկիլիզ »	32.50
» Րիզօն »	53.
» Ֆիլիպէ »	44.
ԿԱԶ Պաթում Սանըղը	9.20
» Թրայան »	եօգ
ՋԷՅԹԻՆ ԵԱՂԸ քիլօ	1.80/2.
ԳՈՒՐՈՒ իւզիւմ	85.
ԽՈՒՐՄԱ	40.47
ԹՈՒԶ Թունուզ չուվալ	12.20
ԹՈՒԶ Յօզա «	13.50
Եումուրթա	4.80/5.

„ԲԱԶՄԱՎԷՊ“

Ազգային, Բանասիրական, Գրական Պատմական կենսագրական ամսաթերթ

Բաժնեգին տարեկան 10 ֆր.

Հասցէ՝ Rédaction de la Revue „BAZMAVEP“
St. Lazare VENISE (Italie)

„ԼՈՒՍԱԲԵՐ-ԱՐԵՒ“

Ազգային եւ Քաղաքական

Կը հրատարակուի Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը։ Տարեկան աժնեգին 15 ֆր. Դիմել Rédactioné du journal „LOUSSAPER-AREV“ Le CAIRE (Egypte)

„ՄՇԱԿ“

Քաղաքական եւ Գրական Օրաթերթ (37 տարուան) բաժանորդագինն է տարին 30 ֆր. 120 ղրշ. — Դիմել՝
Redaction du journal „MSCHAK„ TIFLIS (Cacase)

„ԱԶԳ“

Շաբաթաթերթ

Ազգային, Գրական և Քաղաքական, Տարեկան Բաժնեգին 15 ֆր. Դիմել՝
Rédaction du journal „Azk“
16 Beach St. 4th Floor
BOSTON MASS

Издатель: Х Курбетянъ

Տպարան «Իրաւունք»ի Վառնա